

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Gudima Mihail,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Gudima Mihail împotriva lui Tipa Fiodor cu privire la repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, și la cererea reconvențională înaintată de Tipa Fiodor împotriva lui Gudima Mihail cu privire la repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 02 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr.2ra-811/23

NR. PIGD 2-21032031-01-2ra-08062023)

Recursul declarat până la 01 septembrie 2023. Recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) (în redacția legii până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31.07.2023, în vigoare 01 septembrie 2023). Dezacordul recurentului cu soluția instanței de apel nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Prima instanță: Judecătoria Criuleni, sediul Central (jud: V. Suci)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: I. Secrieru, V. Cotorobai, M. Anton)

08 iulie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului declarat de Gudima Mihail,

Curtea Supremă de Justiție, în completul de judecată compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*

Diana Stănilă,

Ion Munteanu, *Judecători*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 03 martie 2021, Gudima Mihail a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Tipa Fiodor cu privire la repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În susținerea acțiunii reclamantul a indicat că prin ordonanța din 24 august 2020 a procurorului în Procuratura Criuleni, Ivan Rapeșco, emisă în cadrul procesului penal nr. *IPR-16* din 23.07.2020, a fost dispusă pornirea procedurii contravenționale în privința lui Tipa Fiodor în baza art.78 alin.(2) din Codul contravențional pentru vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale, maltratarea, aplicarea de lovituri față de Gudima Mihail.

3. Drept urmare, față de Tipa Fiodor a fost aplicată sancțiune contravențională în baza art.78 alin.(2) din Codul contravențional în mărime de 40 unități convenționale echivalentul sumei de 2.000 de lei. Ordonanța din 24 august 2020 a procurorului în Procuratura Criuleni, Ivan Rapeșco nu a fost contestată, iar Tipa Fiodor a achitat sancțiunea contravențională stabilită de procuror.

4. Circumstanțele menționate atestă că pîrîtul Tipa Fiodor a recunoscut vinovăția pentru acțiunile ilicite comise față de Gudima Mihail.

5. Reclamantul a notat că prin acțiunile ilicite ale lui Tipa Fiodor i s-a cauzat un prejudiciu moral, pe care îl estimează în sumă de 400.000 de lei, care ca mărime este echitabilă și proporțională suferințelor fizice și psihice cauzate dînsului, în măsură să-i aducă satisfacție. Mai mult ca atât, cuantumul sumei prejudiciului moral este în concordanță cu principiul răspunderii civile delictuale care impune reparația integrală, reală și efectivă a daunelor morale cu luarea în considerare a urmărilor faptei asupra integrității corporale și sănătății reclamantului, a naturii și duratei acestora.

6. Totodată, Gudima Mihail a indicat că prin Raportul de evaluare/constatare nr.25 din 13 octombrie 2020 întocmit de Centrul de reabilitare a victimelor torturii „Memoria” s-au constatat următoarele metode de maltratare a victimei Gudima Mihail: *****.

7. Potrivit evaluării psihologice (efectuată prin aplicarea Chestionarului Harvard de Evaluare a Traumei (HTQ) expuse în același Raport, la 24.09.2020 au fost identificate: a) două evenimente traumatizante suferite de către beneficiarul Gudima Mihail: *****.

8. Astfel, manifestările psihologice înregistrate la beneficiarul Gudima Mihail au fost corelate cu situațiile traumatizante și includ simptome *****. Aceste manifestări pot fi consecințe directe ale experienței traumatizante, suferite de beneficiar.

9. Prin Raportul menționat a fost stabilit beneficiarului Gudima Mihail următorul diagnostic: „*****”.

10. În concluzie, s-a constatat că starea psiho-emoțională a beneficiarului este în corelare cu evenimentele traumatizante suferite. El necesită asistență comprehensivă în continuare și monitorizare a stării de sănătate pentru prevenirea consecințelor posttraumatice tardive, care ar putea apărea în timp. Se recomandă evitarea situațiilor de stres, în scopul prevenirii traumatizării lui repetate și agravării stării sale de sănătate.

11. În opinia specialiștilor, beneficiarul Gudima Mihail intră în categoria de persoane care pot fi considerate victime ale torturii, în baza art.1 al Convenției ONU împotriva torturii (în cazul dat, un act intenționat, care a cauzat victimei suferințe fizice și psihice și a fost săvârșit de către un agent al autorității publice cu scop de a pedepsi sau intimida). Aceste constatări au fost efectuate de specialiști în domeniu, neafiliați politic și nesubordonați autorităților publice sau instituțiilor de stat, prin urmare, nu pot fi ignorate, neglijate, ori catalogate ca fiind influențate.

12. Reclamantul a menționat că acțiunile ilegale ale pârîtului Tipa Fiodor au avut impact imens și asupra membrilor familiei sale și anume, *J.O. și J.A.*, care au avut senzații de neliniște, disconfort psihologic, insomnii, palpitații cardiace, frustrări și senzație de umilință toată această perioadă.

13. Actele constatatoare prezentate denotă doar efectele imediate asupra sănătății sale, constatate la momentul investigării lui de către specialiștii în domeniu. În timp nu este clar cum aceste consecințe se vor manifesta și care va fi impactul lor final asupra vieții și sănătății sale, or, deși de la momentul producerii faptelor ilicite de către pârât până la momentul depunerii acțiunii în judecată a trecut peste jumătate de an, totuși dânsul încă nu s-a restabilit.

14. În aceste împrejurări, speranțele reclamantului la o viață sănătoasă și durabilă, inclusiv că va reuși să-și realizeze visul unei familii fericite, a scăzut considerabil, fiind restrânse posibilitățile de viață familială și socială.

15. În opinia reclamantului la caz sunt întrunite condițiile legale privind încasarea prejudiciului moral, având în vedere că a avut de suferit fizic și psihic din cauza traumatismelor cauzate lui de către Tipa Fiodor, necesitând tratament îndelungat și reabilitare.

16. Reclamantul consideră că suma de 400.000 de lei constituit o despăgubire morală echitabilă, având în vedere urmările ireversibile asupra sănătății sale, suferințele fizice și psihice pe care le-a suportat, inclusiv și persoanele sale apropiate, disconfortul psihologic, starea de frustrare, anxietate, frică, vigilență sporită, etc.

17. Afară de aceasta, persoana dânsului este notorie în satul *****, bucurându-se de autoritate și respect din partea comunității. Faptele menționate se confirmă prin hotărârea Judecătoreiei Criuleni din 01.11.2019 (cu privire la confirmarea legalității alegerilor locale, validarea mandatelor consilierilor locali și confirmarea listei candidaților supleanți în cadrul scrutinului electoral din 20 octombrie 2019 privind alegerile locale desfășurate în ****, în conjunctură cu materialele privind confirmarea legalității alegerilor locale la funcția de primar și validarea mandatului primarului *****), fiind primul candidat supleant confirmat de instanță din partea Blocului Electoral „ACUM Platforma DA și PAS”, în localitatea respectivă.

18. În contextul enunțat, cu trimitere la prevederile art.43, art.1998 alin.(1), art.2025 alin.(1) și (2), art.2036 alin.(1), art.2037 din Codul civil, Gudima Mihail a solicitat admiterea acțiunii, încasarea din contul lui Tipa Fiodor în beneficiul său prejudiciul moral în mărime de 400.000 de lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

19. La 25 mai 2021, Tipa Fiodor, reprezentat de avocatul Valeriu Batîr, a depus cerere reconvențională împotriva lui Gudima Mihail cu privire la repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d.44-49, vol.I).

20. În susținerea acțiunii reconvenționale Tipa Fiodor a invocat că la 04.09.2020 procurorul în Procuratura r-lui Criuleni, Alexandru Botnaru, examinând materialele procesului penal nr.20202100413 din 24.07.2020, înregistrat în Registrul nr.1 al IP Criuleni, în baza plângerii depuse de către Tipa Fiodor, a constatat că la 21.07.2020, ora 17:30, Gudima Mihail, aflându-se pe coridorul din incinta Primăriei sat. *****, în urma unui conflict verbal, i-a aplicat o lovitură cu pumnul după ceafă lui Tipa Fiodor, cauzându-i ultimului leziuni corporale ușoare.

21. La 21.08.2020, efectuând controlul pe acest caz, procurorul Alexandru Botnaru prin ordonanță a refuzat pornirea urmăririi penale pe faptul acțiunilor ilegale ale lui Gudima Mihail față de Tipa Fiodor, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art.287 din Codul penal, pornind proces contravențional în privința lui Gudima Mihail în baza art.78 alin.(2) din Codul contravențional, pentru vătămarea intenționată, ușoară a integrității corporale, care a provocat o dereglare de scurtă durată a sănătății, sau o pierdere neînsemnată, dar stabilă, a capacității de muncă lui Tipa Fiodor.

22. Prin ordonanța procurorului Alexandru Botnaru din 04.09.2020 în privința lui Gudima Mihail a fost pornit proces contravențional în baza art.78 alin.(2) din Codul contravențional.

23. La 10.11.2020, procurorul-șef al Procuraturii r-lui Criuleni, Petru Tofan, a anulat ordonanța din 21.08.2020, emisă de procurorul Alexandru Botnaru, cu privire la refuzul în începerea urmăririi penale și clasarea procesului penal, cu reluarea investigațiilor pe cazul sesizat. Materialele pentru control suplimentar au fost dispuse procurorului Adriana Țicu, care la 02.02.2021 a emis ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale, care a fost contestată la procurorul ierarhic superior, Petru Tofan, care a dispus la 26.03.2021

respingerea ca nefondată a plângerii depuse de către avocatul Nichita Ion împotriva ordonanței procurorului Adriana Țicu din 02.02.2021.

24. Tot pe acest caz a fost efectuat control în baza plângerii lui Gudima Mihail în privința acțiunilor din partea lui Tipa Fiodor. La 06 august 2020, Procuratura r-lui Criuleni a emis ordonanță de refuz în pornirea urmăririi penale și clasarea procesului penal în baza plângerii lui Gudima Mihail potrivit căreia dânsul ar fi fost maltratat de către primarul satului *****, Tipa Fiodor. Prin ordonanța respectivă s-a refuzat în pornirea urmăririi penale pe faptul pretinselor acțiuni ilegale admise în privința lui Gudima Mihail din partea lui Tipa Fiodor, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, la fel, s-a constatat săvârșirea de către Tipa Fiodor a contravenției prevăzute de art.78 alin.(2) din Codul contravențional (vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale), cu clasarea procesului penal în privința lui Tipa Fiodor.

25. La 24 august 2020, procurorul în Procuratura r-lui Criuleni, Ivan Rapeșco, examinând materialele procesului penal în cauză și ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale și clasarea procesului penal, a emis ordonanța de pornire a procedurii contravenționale și aplicarea sancțiunii contravenționale, prin care a dispus pornirea procedurii contravenționale în privința lui Tipa Fiodor în baza art.78 alin.(2) din Codul contravențional, cu aplicarea în privința ultimului a sancțiunii contravenționale în mărime de 40 u.c., echivalentul sumei de 2.000 de lei. Tipa Fiodor s-a conformat ordonanței menționate, achitând amenda contravențională.

26. Avocatul Nichita Ion, acționând în interesele lui Gudima Mihail, a contestat ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale din 06 august 2020, în baza art.299 din Codul de procedură penală, la procurorul ierarhic superior, care examinând suficient de minuțios această plângere, pe toate capetele de învinuire aduse de reprezentantul victimei, a emis la 30 septembrie 2020 ordonanță prin care a dispus respingerea plângerii acestora ca neîntemeiată. Ordonanțele menționate au fost atacate de către avocatul Nichita Ion, în interesele lui Gudima Mihail, în instanța de judecată, care au fost menținute. Hotărârea Judecătorei Criuleni a fost atacată la Curtea de Apel Chișinău, care prin decizie irevocabilă a respins recursul ultimilor.

27. Avocatul Nichita Ion, acționând în interesele lui Gudima Mihail, și-a manifestat dezacordul cu toate ordonanțele nominalizate supra, care sunt în legătură directă cu ordonanțele emise de procurorul Alexandru Botnaru, fiind cercetate în aceleași împrejurări. Pe ambele cauze figurând aceeași martori.

28. Instanța de judecată prin încheiere a stabilit că ordonanțele contestate emise de către procurori la 06.08.2020, 09.09.2020 și respectiv la 30.09.2020, sunt întemeiate în baza materialelor de control acumulate, iar la adoptarea acestora au fost respectate prevederile art.19, art.254 alin.(1), art.255 alin.(2) și art.287 din Codul de procedură penală. De asemenea, instanța de judecată cert a constatat că Tipa Fiodor nu a acționat cu titlu oficial, în calitate de primar. Altercațiile dintre Tipa Fiodor și Gudima Mihail au avut loc în rezultatul relațiilor ostile existente între acestea de mai mulți ani, fapt confirmat

prin declarațiile martorilor audiați, iar agresiunea fizică între cei doi a survenit spontan, fiind rezultatul acțiunilor verbale și fizice inițiate de Gudima Mihail în adresa lui Tipa Feodor, prin aplicarea loviturilor reciproce, acțiunile respective neavând nicio legătură de cauzalitate cu statutul profesional a lui Tipa Feodor, în calitate de primar.

29. La 01.02.2021, Curtea de Apel Chișinău a examinat recursul avocatului Nichita Ion, în interesele lui Gudima Mihail, care a menținut, fără modificări, încheierea din 07.12.2020 a Judecătoriei Criuleni, prin care a fost respinsă plângerea petiționarului Gudima Mihail în temeiul art.313 CPP. Decizia devenind irevocabilă.

30. La 12 mai 2021, Judecătoria Criuleni a examinat contestația depusă de avocatul Nichita Ion, în interesele lui Gudima Mihail, împotriva ordonanței din 04.09.2020 a procurorului Procuraturii Criuleni, Alexandru Botnaru, privind pornirea procesului contravențional în privința lui Gudima Mihail în baza art.78 alin.(2) din Codul contravențional, cu obligarea procurorului de caz să înlăture neajunsurile constatate, dispunând declararea contestației ca inadmisibilă.

31. Astfel, din materialele acumulate de către organele de anchetă și ordonanțele emise de către Procuratura Criuleni cert se observă că inițiatorul conflictului și maltratării pîrîtului Tipa Fiodor, a fost anume Gudima Mihail și nu invers.

32. În contextul enunțat Tipa Fiodor a solicitat respingerea ca neîntemeiată a acțiunii inițiale depuse de Gudima Mihail, admiterea acțiunii sale reconvenționale, cu încasarea din contul lui Gudima Mihail în beneficiul său a prejudiciului moral cauzat prin maltratare în mărime de 400.000 de lei.

33. Pe parcursul examinării cauzei, în cadrul ședinței din 22 iulie 2021, Gudima Mihail, reprezentat de avocatul Nichita Ion, a depus cerere prin care a concretizat mărimea cheltuielilor de judecată, solicitând încasarea din contul lui Tipa Fiodor în beneficiul său a sumei de 5020 lei cheltuieli de asistență juridică (f.d.86, 100, vol.I).

34. La 02 noiembrie 2021, Tipa Fiodor, reprezentat de avocatul Valeriu Batîr, a depus cerere privind încasarea din contul lui Mihail Gudima în beneficiul său a sumei de 5.000 de lei cheltuieli de asistență juridică (f.d.156-157, 161, vol.I).

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

35. Prin hotărârea din 25 iulie 2022 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central a fost admisă parțial acțiunea inițială depusă de Gudima Mihail. S-a încasat din contul lui Tipa Fiodor în beneficiul lui Gudima Mihail suma de 5.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și 5.000 de lei cheltuieli de asistență juridică. S-a încasat din contul lui Tipa Fiodor în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 150 de lei. A fost admisă parțial acțiunea reconvențională depusă de Tipa Fiodor. S-a încasat din contul lui Gudima Mihail în beneficiul lui Tipa Fiodor suma de 5.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și 5.000 de lei cheltuieli de asistență juridică. S-a încasat din contul lui Gudima Mihail în beneficiul statului suma de 150 de lei taxa de stat.

36. Prima instanță a motivat hotărârea constatând că prin ordonanța din 24.08.2020 a procurorului Procuraturii Criuleni, Ivan Rapeșco, emisă în cadrul procesului penal nr. *IPR-16* din 23.07.2020, a fost dispusă pornirea procedurii contravenționale în privința lui Tipa Fiodor în baza art.78 alin.(2) din Codul contravențional, pentru vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale, maltratarea, aplicarea de lovituri, față de Gudima Mihail, și s-a aplicat în privința lui Tipa Fiodor, în baza art.78 alin.(2) din Codul contravențional, sancțiune contravențională în mărime de 40 unități convenționale, echivalentul sumei de 2.000 de lei. Ordonanța respectivă nu a fost contestată, Tipa Fiodor Andrei achitând amenda stabilită de procuror. Cele stabilite atestă că pârîtul Tipa Fiodor a recunoscut vinovăția pentru acțiunile ilicite comise în privința lui Gudima Mihail.

37. Cele reținute a permis instanței de fond de a concluziona că reclamantul Gudima Mihail a probat comiterea de către pârîtul Tipa Fiodor a faptei ilicite, iar ultimul a recunoscut vinovăția sa.

38. Prima instanță a dedus că la caz sunt întrunite cumulativ elementele ce determină răspunderea delictual civilă a pârîtului Tipa Fiodor, întrucât faptele ilicite ale acestuia față de Gudima Mihail, prin vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale a ultimului, contravin legii. Prin urmare, în speță se întrunesc temeiuri legale pentru adjudecarea compensației pentru prejudiciul moral cauzat lui Gudima Mihail manifestate prin stare de stres.

39. Cât privește mărimea acestei compensații, instanța de fond a remarcat că aceasta urmează a fi stabilită în raport cu caracterul și gravitatea suferințelor psihice, precum și statutul social al victimei.

40. Instanța de fond a rezumat că la caz suma solicitată de reclamantul Gudima Mihail de 400.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, este prea exagerată și nerezonabilă ca mărime, și nu corespunde standardelor compensatorii a satisfacției echitabile, pe când suma de 5.000 de lei este una reală, rezonabilă, proporțională și echitabilă, în măsură să compenseze ultimului prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilicite ale pârîtului Tipa Fiodor.

41. Referitor la acțiunea reconvențională formulată de Tipa Fiodor, prima instanță a precizat că din materialele prezentate rezultă că la 21.07.2020, ora 17:30, Gudima Mihail, aflându-se în coridorul din incinta Primăriei *****, în urma unui conflict verbal cu Tipa Fiodor, i-a aplicat acestuia o lovitură cu pumnul după ceafă, cauzându-i ultimului dureri fizice și leziuni corporale ușoare. La 21.08.2020, procurorul Alexandru Botnaru prin ordonanță a dispus refuzarea în pornirea urmăririi penale pe faptul acțiunilor ilegale ale lui Gudima Mihail în privința lui Tipa Fiodor, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 287 din Codul penal, pornind proces contravențional în privința lui Gudima Mihail în baza art.78 alin.(2) din Codul contravențional, pentru vătămarea intenționată, ușoară a integrității corporale, care a provocat o dereglare de scurtă durată a sănătății, sau o pierdere neînsemnată, dar stabilă, a capacității de muncă a lui Tipa Fiodor.

42. De asemenea, prima instanță a menționat că prin ordonanța procurorului Alexandru Botnaru din 04.09.2020, în privința lui Gudima Mihail a fost pornit proces contravențional în baza art.78 alin.(2) din Codul contravențional, iar prin ordonanța procurorului Igor Chiriac din 28.06.2022, a fost încetat procesul contravențional pornit la 04.09.2020 în privința lui Gudima Mihail în baza art.78 alin.(2) din Codul contravențional, pe motivul expirării termenului de prescripție. Ordonanța respectivă nu a fost contestată de Gudima Mihail și nici de către reprezentantul acestuia, avocatul Nichita Ion.

43. În circumstanțele stabilite, prima instanță a concluzionat că Tipa Fiodor a probat comiterea de către Gudima Mihail în privința sa a faptei ilicite.

44. Instanța de fond a remarcat că și în situația dată sunt întrunite cumulativ elementele ce determină răspunderea delictual civilă a lui Gudima Mihail față de Tipa Fiodor, întrucât faptele admise de Gudima Mihail, manifestate prin vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale a lui Tipa Fiodor, contravin legii.

45. Instanța de fond, la fel, a apreciat suma prejudiciului moral solicitată de Tipa Fiodor de 400.000 de lei ca fiind exagerată ca mărime, pe când suma de 5.000 de lei constituie una compensatorie, care este reală, rezonabilă și echitabilă, care urmează a fi încasată din contul lui Mihail Gudima în beneficiul lui Tipa Fiodor.

46. Totodată, cu trimitere la dispozițiile art.96 alin.(1) și art.96 alin.(1¹) CPC, instanța de fond a considerat necesar de a încasa din contul lui Gudima Mihail și Tipa Fiodor cheltuielile de judecată probate prin ordinele de plată anexate la dosar.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

47. La 11 august 2022, Tipa Fiodor a declarat apel (nemotivat), iar la 26 octombrie 2022, a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea hotărârii din 25 iulie 2022 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, cu emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea inițială depusă de Gudima Mihail să fie integral respinsă, iar acțiunea sa reconvențională să fie integral admisă (f.d.96, 109-112, vol.II).

48. La 12 august 2022, Gudima Mihail a declarat apel (nemotivat), iar la 04 noiembrie 2022, a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea parțială a hotărârii din 25 iulie 2022 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, în partea aditerii parțiale a acțiunii reconvenționale depuse de Tipa Fiodor, cu emiterea în această parte a unei hotărâri noi prin care acțiunea reconvențională depusă de Tipa Fiodor să fie integral respinsă (f.d.97, 114-117, vol.II).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

49. Prin decizia din 02 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Gudima Mihail. S-a admis apelul declarat de Tipa Fiodor. S-a modificat hotărârea din 25 iulie 2022 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, în partea încasării din contul lui Tipa Fiodor în beneficiul lui Gudima Mihail a prejudiciului moral prin

micșorarea cuantumului acestuia de la suma de 5.000 de lei până la 1.000 de lei. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

50. Instanța de apel a motivat decizia stabilind că din materialele acumulate de către organele de anchetă și ordonanțele emise de către procuratură, cât și materialele examinate în cadrul ședințelor de judecată, se atestă că inițiatorul conflictului și maltratării intimatului Tipa Fiodor a fost anume Gudima Mihail. Conform expertizei medico-legale efectuate în timpul anchetei, la Tipa Fiodor au fost stabilite leziuni corporale ușoare, iar la Gudima Mihail leziuni corporale neînsemnate.

51. Curtea de Apel Chișinău a considerat că instanța de fond nu a apreciat corect cuantumul prejudiciului moral solicitat de Gudima Mihail, or, potrivit circumstanțelor cauzei inițiatorul conflictului a fost anume acesta, care a comis actele de huliganism asupra primarului Tipa Fiodor în incinta Primăriei *****, ultimul aplicând violența ca răspuns la agresiune, și respectiv vinovăția acestuia față de Gudima Mihail, este diferită.

52. Instanța de apel a apreciat cuantumul prejudiciului moral acordat de instanța de fond lui Gudima Mihail pentru această încălcare este vădit disproporțional și excesiv în raport cu împrejurările stabilite la caz și jurisprudența de CtEDO în raport cu consecințele negative suferite de parte, măsura în care au fost lezate și afectată situația socială și materială, criteriile ce se aplică prin necesitatea ca partea lezată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

53. Cu trimitere la art.2036 alin.(1) și art.2037 din Codul civil, și reieșind din circumstanțele în care a fost cauzată dauna morală, luând în considerație că inițiatorul conflictului a fost anume Gudima Mihail, care a comis acte de huliganism în incinta Primăriei *****, iar Tipa Fiodor a fost în legitima apărare, instanța de apel a concluzionat că suma de 1.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral ca mărime este una rezonabilă și echitabilă, constituind o despăgubire utilă și suficientă, compensatoare pagubelor de ordin moral cauzat lui Gudima Mihail, care corespunde criteriilor de despăgubire stabilite de CEDO în jurisprudența sa de referință. Or, cuantumul prejudiciului moral încasat de către instanța de fond de la Tipa Fiodor în beneficiul lui Gudima Mihail în sumă de 5.000 de lei este vădit disproporțional și excesivă ca mărime în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

54. La 26 mai 2023, Gudima Mihail a declarat recurs, solicitând casarea deciziei din 02 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău și parțial a hotărârii din 25 iulie 2022 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, în partea admiterii parțiale a acțiunii reconvenționale depuse de Tipa Fiodor, cu emiterea în această parte a unei hotărâri noi de respingere integrală a acțiunii reconvenționale depuse de Tipa Fiodor.

SOLICITĂRILE RECURENTULUI

55. În susținerea recursului Gudima Mihail a indicat că instanțele judecătorești ierarhic inferioare au aplicat eronat normele de drept material și de drept procedural, cu aprecierea arbitrară a probelor.

56. Instanțele judecătorești au admis cererea reconvențională depusă de Tipa Feodor fără a indica actul judecătoresc irevocabil care stabilește cu certitudine vinovăția sa față de Tipa Fiodor. Or, de fapt astfel de act nu există, iar vinovăția persoanei nu poate fi constatată în bază de presupuneri. În lipsa unui astfel de act judecătoresc, emis în condițiile legii, în cadrul unui proces penal sau contravențional desfășurat cu respectarea tuturor garanțiilor stabilite de lege, care să constate vinovăția lui Gudima Mihail, concluziile instanțelor de judecată ierarhic inferioare despre vinovăția sa, sunt vădit neîntemeiate, neprobate și lipsite de suport juridic, fapt care determină ilegalitatea soluțiilor respective.

57. Potrivit art.375 alin.(1) din Codul contravențional, persoana acuzată de săvârșirea unei contravenții se consideră nevinovată atât timp cât vinovăția sa nu este dovedită în modul prevăzut de prezentul cod. Nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa. Concluziile despre vinovăția persoanei în săvârșirea contravenției nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate în condițiile prezentului cod se interpretează în favoarea persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional. Aceste prevederi legale nu au fost aplicate de instanțele judecătorești la examinarea acțiunii reconvenționale, fapt care determină casarea iminentă în această parte a hotărârilor respective.

58. Instanțele de judecată nu au stabilit preținsele ilegalități din partea sa față de Tipa Fiodor și implicit legătura causală a acestora cu preținsele prejudicii cauzate ultimului, iar în lipsa unor astfel de probe, instanțele inexplicabil a ajuns la concluzia admiterii cererii reconvenționale depusă de Tipa Fiodor.

59. Alegațiile privind preținsele fapte ilicite comise de dânsul față de primarul Tipa Feodor, sunt vădit eronate și neprobate, bazate exclusiv pe informațiile prezentate de pretinsa victimă Tipa Feodor, precum și preținșii martori care sunt subalternii și colegii de partid ale acestuia. Lipsa unor dovezi pertinente și concludente în privința faptului că acești preținși martori s-au aflat în primărie la acel moment, generează semne evidente de întrebare și mari dubii referitor la veridicitatea declarațiilor și integritatea acestora. Aceste circumstanțe ridică dubii referitor la locul, modul, momentul, mijloacele, precum și persoana care a cauzat vătămări corporale primarului Tipa Feodor constatate prin Rapoartele de expertiză prezente la materialele cauzei. În lipsa unor răspunsuri clare la aceste întrebări, relevanța, concludența și utilitatea Rapoartelor de expertiză menționate, la fel, sunt extrem de dubioase. De asemenea, Tipa Feodor nu a fost făcută dovada suportării cheltuielilor de judecată solicitate.

60. În drept, Gudima Mihail și-a întemeiat recursul pe prevederile art.432 alin.(1), (2), (4) din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările din 01.09.2023), potrivit cărora părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare

recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului. Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

POZIȚIA INTIMATULUI

61. La 19 iunie 2023, Tipa Fiodor a depus referință, solicitând să fie considerat inadmisibil recursul declarat de Gudima Mihail, întrucât decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, sunt legale și întemeiate, bazate pe o cercetare multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

62. Articolul 434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

63. Prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (*modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție*) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

64. În conformitate cu prevederile art.XI alin.(3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

65. Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

66. Recursul declarat la 26 mai 2023 de către Gudima Mihail, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

67. Articolul 432 din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările efectuate prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01.09.2023):

„(1) Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.”

68. Articolul 433 lit.a) din Codul de procedură civilă (în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului 26.05.2023):

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: **a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).**”

69. Articolul 440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

70. Cu referire la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la 02 februarie 2023, în ședință publică.

71. Din actele cauzei rezultă că copia deciziei motivate a instanței de apel a fost expediată la *08 mai 2023*, la adresa electronică a reprezentantului lui Gudima Mihail, avocatul Nichita Ion, fapt ce rezultă din scrisoarea anexată la dosar (f.d.153, vol.II)

72. Astfel, recursul declarat la *26 mai 2023* de către Gudima Mihail, se consideră depus în interiorul termenului prevăzut la art.434 alin.(1) CPC.

73. Din analiza prevederilor legale precitate supra, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, urmează să însușească în condițiile Codului de procedură civilă exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

74. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul de procedură civilă dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate.

75. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

76. Se reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art.432 din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare la data declarării recursului.

77. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că în recursul declarat la *26.05.2023*, Gudima Mihail a făcut referire generic la prevederile art.432 alin.(1), (2) și (4) din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările din *01.09.2023*), invocând per general încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, precum și aprecierea arbitrară a probelor de către instanțele de judecată ierarhic inferioare.

78. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând că recurentul a făcut trimitere la temeiurile de drept prevăzute la art.432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului (*26.05.2023*), nu a stabilit că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată sau că a interpretat în mod eronat legea.

79. În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 CPC, (în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului – *26.05.2023*), respectiv nu constituie temei de casare a deciziei atacate, or, motivele recursului reprezintă de fapt dezacordul recurentului cu soluția instanței de apel, decizia fiind

bazată pe o cercetare multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

80. De altfel, motivele de casare, invocate în recurs, se referă la dezacordul lui Gudima Mihail cu soluția pronunțată de Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, prin urmare nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

81. Completul de judecată constată că recursul declarat de Gudima Mihail conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în acțiune și cererea de apel care au fost analizate de către prima instanță și instanța de apel, fiind apreciate în mod corespunzător.

82. Completul de judecată remarcă că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului. Or, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către instanța de apel, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

83. La fel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor.

84. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

85. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [*Golder împotriva Regatului Unit*, pct. 38; *Stanev împotriva Bulgariei (MC)*, pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (*Luordo împotriva Italiei*, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (*Levages Prestations Services împotriva Franței*, pct. 45).

86. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național

și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (*Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1,11p.141, §39*). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (*a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A*).

87. Din aceste motive, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Gudima Mihail urmează a fi considerat inadmisibil.

88. În conformitate cu art.431 alin.(1) și (2), art.433 lit.a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art.440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Consideră inadmisibil recursul declarat de Gudima Mihail.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Munteanu